

॥ श्रीः ॥

रागचंद्रिका ।

अयं ग्रंथः

मुम्बय्यां

पं. विष्णुशर्मणा

निर्णयसागरयंत्रालये कोलभाटवीथ्यां २३ नं०

वा. रा. घाणेकरद्वारा मुद्राक्षरैरंकयित्वा

प्राकाश्यं नीतः ।

शके १८३३.

सन १९११.

(सर्वेऽधिकाराः स्वायत्तीकृताः)

2

Printed by B. R. Ghâṅekar at the "Nirnaya-sâgar"
Press, 23, Kolbhat Lane, Bombay,

and

Published by Vishnu Narayan Bhatkhande, Walkeshwar,
Mr. Shantaram Narayan's Banglow, Post Malbar Hill.

श्रीगणेशायनमः ।

अथ रागचंद्रिकाप्रारभ्यते ।

नत्वा गजाननं सावं श्रीरामं मारुतिं गुरुन् ॥
रागाणां तत्वबोधाय प्रवक्ष्ये रागचंद्रिकाम् ॥ १ ॥

अथोद्देशः ॥

भैरवः प्रथमो रागस्ततो बंगालभैरवः ॥
आनन्दभैरवश्चैव शिवभैरव एव च ॥ २ ॥
ततः प्रभातो रामक्रीर्गुणक्रीरप्यहीरिका ॥
योगिनी च विभासश्च ततः सौराष्ट्रको मतः ॥ ३ ॥
वेलावली पुनः शुक्ला यमनीपूर्विका तथा ॥
नटवेलावली देवगिरिश्चाह्वैयकस्तथा ॥ ४ ॥
सर्पदा देशकारश्च लच्छासागस्तथैव च ॥
ककुभश्चाथ माडश्च भैरवी सिंधुभैरवी ॥ ५ ॥
भूपालश्चैव सामंतस्तोडिका गुर्जरी तथा ॥
लाचारी च मुखारी चासावरी जौनपूरिका ॥ ६ ॥
देशी च देवगांधारः खटो देशख्य एव च ॥
सुहा सुग्राहका मध्यमादिः सारंग एव च ॥ ७ ॥
वृंदावनी वृद्धहंसो गौडसारंगकस्तथा ॥
पटमंजर्यथ धनाश्रीश्च भीमपलाशिका ॥ ८ ॥
मूलतानी च पीलुश्च वर्वा मारुस्तथा पुनः ॥
मालीगौरो वराटी च जैत्रोऽथो मालवश्रिका ॥ ९ ॥
पूर्वी जैत्रश्रिका पूर्याधनाश्रीर्हंसकंकणी ॥
रेवा साजगिरी गौरी श्रीत्रिवेण्यौ च टंकिका ॥ १० ॥

मालवी दीपकश्चैते रागा दिवसवर्तिनः ॥
 प्रोक्ताः षट्षष्टिसंख्याका अथ रात्रिगतान् ब्रुवे ॥ ११ ॥
 यमनः शुद्धकल्याणो भूपाली च हमीरकः ॥
 श्यामः कामोदको हेमश्चंद्रकांतो नटस्तथा ॥ १२ ॥
 छायानाटश्च केदारो मलहा चांदनी तथा ॥
 विहंगश्च तथा प्रोक्तः प्रसिद्धः शंकरस्तथा ॥ १३ ॥
 पूरिया च खमाजश्च तथा खंवावती स्मृता ॥
 रागेश्वरी च दुर्गा च तिलंगश्च तथा पुनः ॥ १४ ॥
 झिंझूटिका पहाडी च सोरटी देश एव च ॥
 तथा जैजयवंती च कामोदस्तिलकादिकः ॥ १५ ॥
 मल्लारो मेघमल्लारः सुरमल्लार एव च ॥
 मीयामल्लारको गौडमल्लारः काफिका तथा ॥ १६ ॥
 सिंधुरो धानिका नीलांबरी गारा तथैव च ॥
 कर्णाटको नायकी च हुसेनी कौशिरेव च ॥ १७ ॥
 अड्डाणकः सहाना च वागीश्वरीवहारकौ ॥
 मालकौशिश्च हिंदोलो वसंतो भट्टिहारकः ॥ १८ ॥
 भंखारः पंचमश्चैव परजः सोहनी तथा ॥
 कलिंगश्चाथ ललितपंचमो ललितस्तथा ॥ १९ ॥
 रागास्त्वेते रात्रिगेयाः षट्पंचाशत्समीरिताः ॥
 अहोरात्रगतास्ते स्युर्द्वाविंशत्युत्तरं शतम् ॥ २० ॥

अथ लक्षणानि ॥

प्रथमो भैरवो रागो मृदुमर्षभधैवतः ॥
 वादी धैवत एवाऽत्र संवादी चर्षभो मतः ॥ २१ ॥
 यदि भैरवरागेऽस्मिन्निषादः परिवर्जितः ॥
 गांधारस्य च वक्रत्वं भवेद्वंगालभैरवः ॥ २२ ॥
 यदा भैरवमेलेऽस्मिन् भवेत्तीव्रस्तु धैवतः ॥
 आनंदभैरवं सांशं संपूर्णं तं तदा विदुः ॥ २३ ॥

(३)

भैरवस्यावरोहे तु कोमलौ भवतो गनी ॥
 शिवभैरवमाहुस्तं तदा गीतविशारदाः ॥ २४ ॥
 अस्मिन् भैरवसंस्थाने प्रभातो वादिमध्यमः ॥
 षड्भ्रुसंवाद्यनुगतो ललितांगेन गीयते ॥ २५ ॥
 धवादिनी रिसंवादिन्यथो रिमधकोमला ॥
 मनिसंवर्जिताऽऽरोहे प्रोक्ता रामकली बुधैः ॥ २६ ॥
 गनिवर्ज्या गुणकली मृदुधैवतवादिनी ॥
 कोमलर्षभसंवादिन्यौडुवा मृदुमध्यमा ॥ २७ ॥
 पूर्वांगे भैरवो यस्यामुत्तरांगे हरिप्रिया ॥
 विचित्ररूपिणी प्रातरहीरी गीयते बुधैः ॥ २८ ॥
 गांधारहीना षड्भांशा मृदुधर्षभमध्यमा ॥
 निषादरहिताऽऽरोहे योगिनी प्रातरेव हि ॥ २९ ॥
 विभासो मनिहीनस्तु कोमलर्षभधैवतः ॥
 धवाद्यृषभसंवादी गीयते प्रातरौडुवः ॥ ३० ॥
 भैरवस्यैव संस्थाने धैवतद्वयसंयुतः ॥
 समसंवादसंपूर्णः सौराष्ट्रो गीयते बुधैः ॥ ३१ ॥
 वेलावली मान्यतीव्रा गसंवादिधवादिनी ॥
 आरोहणेऽल्पमनिका प्रातरेव हि गीयते ॥ ३२ ॥
 शुक्लवेलावली त्वत्र समसंवादिवादिनी ॥
 किञ्चित्कोमलनिस्पर्शा प्रातर्गेया स्मृता बुधैः ॥ ३३ ॥
 तीव्रमध्यमसंयुक्ता पसंवादिसवादिनी ॥
 वेलावली तु यमनीपूर्विका कथिता प्रगे ॥ ३४ ॥
 नटवेलावली चात्र समसंवादिवादिनी ॥
 आरोहे नटसंमिश्रा प्रातरेव हि गीयते ॥ ३५ ॥
 वेलावल्यास्तु संस्थाने कल्याणांगेन गीयते ॥
 षड्भ्रुवादी देवगिरिर्विलोमे धगदुर्बलः ॥ ३६ ॥

वेलावलीसमुद्भूत आरोहे वर्ज्यमध्यमः ॥
 अहैया धगसंवादोऽवरोहे मृदुनिः क्वचित् ॥ ३७ ॥
 वेलावलीस्वरैरेव सर्पदा गीयते बुधैः ॥
 षड्पंचमसंवादी प्रातःकालोचितो हि सः ॥ ३८ ॥
 देशीकारे मनी वर्ज्यौ वादिसंवादिनौ धगौ ॥
 तीव्रास्तु रिधगाः प्रोक्ता गेयता प्रातरेव हि ॥ ३९ ॥
 वेलावली तु खंमाजमिश्रिता यदि जायते ॥
 धगसंवादतो लच्छासागः प्रातः समीरितः ॥ ४० ॥
 जयवंती यदा वेलावल्यां संमिश्रिता भवेत् ॥
 रिपसंवादिवादिभ्यां ककुभः प्रातरेव हि ॥ ४१ ॥
 मान्यतीव्रस्वरः पूर्णः षड्गांशो वक्रचक्रमः ॥
 रिधदुर्वल आरोहे माडोऽयं सार्वकालिकः ॥ ४२ ॥
 यत्र षड्स्वरो वादी संवादी मध्यमः स्मृतः ॥
 स्वैरिणी गीयते प्रातर्भैरवी सर्वकोमला ॥ ४३ ॥
 यत्रर्षभस्तु तीव्रः स्यात्समौ संवादिवादिनौ ॥
 सिंधुपूर्वा भैरवीयं प्रातर्गेयाऽन्यकोमला ॥ ४४ ॥
 भूपालो भैरवीमेलेऽप्यौडुवो मनिवर्जितः ॥
 धवादी च गसंवादी प्रातरेव हि गीयते ॥ ४५ ॥
 गनिवर्जित आरोहेऽवरोहे तु निवर्जितः ॥
 समसंवादिवादी च सामंतो भैरवीस्वरैः ॥ ४६ ॥
 मनी तीव्रौ धगरयः कोमलाः स्युर्धगौ स्मृतौ ॥
 वादिसंवादिनौ यत्र तोडी सा संगवे मता ॥ ४७ ॥
 पंचमो वर्ज्यते यत्र वादिसंवादिनौ धरी ॥
 संगवे गीयते तज्ज्ञैस्तोडी सा गुर्जरीरिता ॥ ४८ ॥
 यदि तोडी कोमलेन मध्यमेन युता क्वचित् ॥
 तदा वदंति तां सर्वे लाचारीमिति पंडिताः ॥ ४९ ॥

तोडीयं यदि तीव्रेण गांधारेण समन्विता ॥
 प्रवदंति तदा त्वेनां मुखारीमिति गायकाः ॥ ५० ॥
 मृदू गमौ धनी चैव तीव्रस्तु ऋषभो धर्मा ॥
 वादिसंवादिनौ यस्यां सासावर्यपि संगवे ॥ ५१ ॥
 कोमला गमधनयो यस्यां सैव निवादिनी ॥
 गसंवादिन्यभिमता जौनपूरी च संगवे ॥ ५२ ॥
 आसावरीस्वरैर्युक्ताऽप्यारोहे गधवर्जिता ॥
 देशी द्वितीययामेऽह्नि समसंवादभूषिता ॥ ५३ ॥
 आसावरीमेलभवः सपसंवादशोभनः ॥
 आरोहे रिधवर्ज्यस्तु देवगांधार इष्यते ॥ ५४ ॥
 भैरवासावरीत्यादिरागैः षड्भिः सुमिश्रितः ॥
 धैवतांशो गसंवादी खटः संगव ईरितः ॥ ५५ ॥
 हरिप्रियामेलभवो देशाख्यो धगदुर्बलः ॥
 षड्गवादी मसंवादी सारंगंगेन गीयते ॥ ५६ ॥
 कोमलाः स्युर्गमनयः समौ संवादिवादिनौ ॥
 तीव्रर्षभो धहीनस्तु सूहा कुतुप इष्यते ॥ ५७ ॥
 कोमलाः स्युर्गमनयः सपौ संवादिवादिनौ ॥
 नारोहे धस्तीत्रिधा सुग्राई कुतुपे स्मृता ॥ ५८ ॥
 तीव्रर्षभा मृदुमनिर्धगवर्ज्या रिवादिनी ॥
 संवादिपंचमा प्रोक्ता मध्याह्ने मध्यमावती ॥ ५९ ॥
 गवर्ज्यः कोमलमनिः सारंगस्तीव्रधर्षभः ॥
 परिसंवादिवादी च मध्याह्ने गीयते बुधैः ॥ ६० ॥
 यदा तीव्रो निषादः स्यादारोहे न च धैवतः ॥
 तदा सारंग एवायं वृंदावन्यभिधीयते ॥ ६१ ॥
 गवर्जितो मृदुमनिः सारंगसदृशोऽल्पधः ॥
 पवादी षड्गसंवादी मध्याह्ने बडहंसकः ॥ ६२ ॥

तीव्रौ रिगौ धनी यत्र मध्यमौ द्वौ समीरितौ ॥
 वक्रोऽसौ गौडसारंगो गांशः संवादिधैवतः ॥ ६३ ॥
 कोमला निगमा यत्र प्रारोहे दुर्बलौ धगौ ॥
 षड्भ्रुपंचमसंवादाऽपराह्णे पटमंजरी ॥ ६४ ॥
 कोमलाः स्युः स्वराः सर्वे वादिसंवादिनौ पसौ ॥
 नारोहणे रिधौ यत्र साऽपराह्णे धनाश्रिका ॥ ६५ ॥
 मनी तु कोमलौ गोऽपि समौ संवादिवादिनौ ॥
 आरोहे न रिधौ साऽपराह्णे भीमपलाशिका ॥ ६६ ॥
 कोमला रिधगा यत्र वादिसंवादिनौ पसौ ॥
 आरोहे रिधहीना सा मूलतान्यपराह्णगा ॥ ६७ ॥
 द्विगा मृदुनिमा चैव प्रारोहे रिधवर्जिता ॥
 षड्भ्रुपंचमसंवादाऽपराह्णे हंसकंकणी ॥ ६८ ॥
 सर्वे स्युः कोमलास्तीव्रा वादी तु मृदुगो मतः ॥
 संवादी यत्र निस्तीव्रः पीलूरागः स सर्वदा ॥ ६९ ॥
 द्विगो द्विधो द्विनिः पूर्णो मृदुमस्तीव्ररिस्तथा ॥
 परिसंवादिवादिभ्यां वर्वारागः सदा मतः ॥ ७० ॥
 तीव्रौ गमौ धनी चैव मृदू रिधैवतर्षभौ ॥
 संवादिवादिनौ यत्र स मारुः सायमीरितः ॥ ७१ ॥
 मारुमेलसमुद्भूतः संपूर्ण ऋपभांशकः ॥
 मंद्रमध्यस्वरः सायं मालीगौरोऽभिगीयते ॥ ७२ ॥
 वराटी मारुसंस्थाने धसंवादिगवादिनी ॥
 पंचमेन युता पूर्णा गीयते सायमेव हि ॥ ७३ ॥
 मारुसंस्थानसंभूतश्चौडुवो मनिवर्जितः ॥
 पवादी षड्भ्रुसंवादी सायं जैत्रोऽभिगीयते ॥ ७४ ॥
 तीव्रा गमनयो यत्र वादिसंवादिनौ पसौ ॥
 वर्जितर्षभधा सायं मालवश्रीः प्रकीर्तिता ॥ ७५ ॥

(७)

मृदू रिधौ मध्यमौ द्वौ वादिसंवादिनौ गनी ॥
 पूर्वीरागः सायमुक्तः पूर्णारोहावरोहणः ॥ ७६ ॥
 मध्यमेन विहीना तु त्रिवेणी रिधकोमला ॥
 श्र्यंगेन गीयते सायं परिसंवादिवादिनी ॥ ७७ ॥
 त्रिवेणीसदृशी टंकी महीना रिधकोमला ॥
 श्र्यंगेन गीयते सायं रिपसंवादिवादिनी ॥ ७८ ॥
 पूर्वीमेलसमुद्भूता गांशा साजगिरिर्मता ॥
 द्विधैवता च संपूर्णा क्वचित्कोमलमध्यमा ॥ ७९ ॥
 पूर्वीमेलसमुत्पन्ना प्रारोहे निविवर्जिता ॥
 रिपसंवादसंपन्ना मालवी सायमीरिता ॥ ८० ॥
 मनिहीना तु रेवा स्यात् कोमलर्षभधैवता ॥
 गांशा कैश्चित्तु पङ्गांशा गीयते सायमेव हि ॥ ८१ ॥
 पूर्वीमेलसमुत्पन्ना प्रारोहे रिधवर्जिता ॥
 गांधारांशा सायमियं जैत्रश्रीगीयते बुधैः ॥ ८२ ॥
 तीव्रास्तु निगमा यस्यां कोमलौ धैवतर्षभौ ॥
 पांशा संवादिक्रुषभा सायं पूर्याधनाश्रिका ॥ ८३ ॥
 यत्र तीव्रा गमनयो वादिसंवादिनौ परी ॥
 आरोहे न गधौ सायं श्रीरागो गीयते बुधैः ॥ ८४ ॥
 यस्यां गमनयस्तीव्रा वादिसंवादिनौ रिपौ ॥
 गौरी श्रीसदृशी पूर्णा सायंकालेऽभिगीयते ॥ ८५ ॥
 पूर्वीमेलसमुत्पन्न आरोहे वर्जितर्षभः ॥
 अवरोहे निर्निषादः सांशः सायं हि दीपकः ॥ ८६ ॥
 गतं दिनमथो रात्रिः ॥
 यत्र सर्वे स्वरास्तीव्रा वादिसंवादिनौ गनी ॥
 निशामुखे तु यमनः क्वचित्कोमलमध्यमः ॥ ८७ ॥
 आरोहे मनिहीनस्तु शुद्धस्तीव्रस्वरैर्युतः ॥
 गांशो धैवतसंवादी प्रथमे प्रहरे निशि ॥ ८८ ॥

आरोहे चावरोहे च भूपाली मनिवर्जिता ॥
 गांशा धैवतसंवादिन्युक्ता तीव्रस्वरैर्निशि ॥ ८९ ॥
 द्विमस्तीव्रेतरो धांश आरोहे स्वल्पपंचमः ॥
 गसंवादी गवक्रश्च हंमीरो निशि गीयते ॥ ९० ॥
 द्विमस्तीव्रेतरः श्याम आरोहे वर्ज्यधैवतः ॥
 षड्गवादी मसंवादी रात्र्याद्यप्रहरे मतः ॥ ९१ ॥
 द्विमध्यमश्चान्यतीव्रो गवक्रोऽल्पनिषादकः ॥
 पांशश्चर्षभसंवादी कामोदो निशि गीयते ॥ ९२ ॥
 मान्यतीव्रस्वरोपेतः प्रारोहे वर्ज्यधैवतः ॥
 संपूर्णः षड्गवादी च हेमः कल्याण उच्यते ॥ ९३ ॥
 सर्वतीव्रस्वरोपेतः प्रारोहे वर्ज्यमध्यमः ॥
 गनिसंवादसंयुक्तश्चंद्रकांतो भवेन्नशि ॥ ९४ ॥
 मो मृदुस्त्वितरे तीव्राः समौ संवादिवादिनौ ॥
 अवरोहे धगौ वर्ज्यौ नटोऽसौ निशि गीयते ॥ ९५ ॥
 द्विमस्तीव्रेतरः पांशो रिसंवादी गवक्रकः ॥
 निषादहीन आरोहे छायानाटो निशि स्मृतः ॥ ९६ ॥
 द्विमस्तीव्रान्यको मांश आरोहे रिगवर्जितः ॥
 क्वचित्कोमलनिर्यामे केदारः प्रथमे निशि ॥ ९७ ॥
 केदारस्यैव भेदोऽयं श्यामकामोदसंयुतः ॥
 आरोहे रिधवर्ज्यस्तु मलुहा गीयते निशि ॥ ९८ ॥
 यदा केदाररागेऽस्मिन् बहुलस्तीव्रमध्यमः ॥
 स्तोकं मृदुनिषादश्च चांदनीत्यभिधीयते ॥ ९९ ॥
 मृदुरितरे तीव्रा वादिसंवादिनौ गनी ॥
 पवर्जिता पूर्वयामे गीयते निशि पूरिया ॥ १०० ॥
 मृदुमो निद्धयो गांशो निसंवादी खमाजकः ॥
 नारोहे ऋषभो यामे द्वितीये निशि गीयते ॥ १०१ ॥

खमाजमेले खंवावत्यवरोहे रिचर्जिता ॥
 मात्सं स्पृशति गांशैव पवक्रा ह्यवरोहणे ॥ १०२ ॥
 रागेश्वरी मृदुमनिर्माशा पंचमवर्जिता ॥
 नरिरारोहणेऽन्यस्मिन्धवक्रा गीयते निशि ॥ १०३ ॥
 रिपहीना मृदुमनिर्निर्मादिगवादिनी ॥
 औडुवा गीयते दुर्गा नक्तं यामे द्वितीयके ॥ १०४ ॥
 रिधहीना मृदुमनिर्निर्मादिगवादिनी ॥
 तिलंगिकाप्यौडुवा स्याद्वितीयप्रहरे निशि ॥ १०५ ॥
 द्विगो द्विनिश्च मृदुमो गांशः संवादिधैवतः ॥
 आरोहेऽल्पनिगो नक्तं झिञ्झूटीराग इष्यते ॥ १०६ ॥
 मान्यतीव्रा च मन्यल्पा सांशा संवादिपंचमा ॥
 मंद्रमध्यस्वरैर्नित्यं पहाडी सार्वकालिका ॥ १०७ ॥
 मृदुमा द्विनिषादा च धरिसंवादिवादिनी ॥
 वर्ज्यगांधारधाऽऽरोहे सोरटी निशि गीयते ॥ १०८ ॥
 पांशो रिषभसंवादी सोरटीतुल्यरूपकः ॥
 रिक्को देसरागश्च द्वितीयप्रहरे निशि ॥ १०९ ॥
 द्विनिषादा द्विगांधारा ज्यंशा संवादिपंचमा ॥
 सोरळ्यंगत एवैषा निशि जैजयवंतिका ॥ ११० ॥
 सांशः पंचमसंवादी रिक्कः सोरटीसदृक् ॥
 आरोहे वर्ज्यधो रात्रौ कामोदस्तिलकादिकः ॥ १११ ॥
 तीव्रौ रिधौ मृदुर्मश्च सांशः संवादिपंचमः ॥
 गनिहीनस्तु मल्लारो वर्षर्तौ गीयते सदा ॥ ११२ ॥
 निषादयोर्द्वयोश्चापि मल्लारेऽस्मिन्प्रवेशतः ॥
 ऋषभस्यांदोलनाच्च मेघमल्लार उच्यते ॥ ११३ ॥
 सारंगसदृशः प्रायः सुरमल्लार उच्यते ॥
 कर्णाटसदृशो लक्ष्ये मीयामल्लार इष्यते ॥ ११४ ॥

मान्यतीव्रस्वरः पूर्णो मांशः संवादिपङ्कः ॥
 आरोहेऽल्पनिपादश्च गौडमल्लार उच्यते ॥ ११५ ॥
 मृदू गमौ रिधौ तीव्रावुभौ नी पंचमोऽशकः ॥
 यत्र पङ्गस्तु संवादी काफी सा निशि गीयते ॥ ११६ ॥
 कोमलाः स्युर्गमनय आरोहे गनिवर्जनम् ॥
 पङ्गपंचमसंवादः सिंधुरो गीयते निशि ॥ ११७ ॥
 कोमलाः स्युर्गमनयो वादिसंवादिनौ गनी ॥
 वर्जितौ धर्षभौ यत्र धानी सा गीयते सदा ॥ ११८ ॥
 कोमलौ तु मनी गौ द्वौ सपौ संवादिवादिनौ ॥
 आरोहे धैवतो वर्ज्यः सोक्ता नीलांवरी सदा ॥ ११९ ॥
 द्विगो द्विनिस्तीव्ररिधः पङ्गांशो मृदुमध्यमः ॥
 गारारागो मतः पूर्णो निशि यामे द्वितीयके ॥ १२० ॥
 मृदू गनी धमौ रिस्तु तीव्रोऽशः पसहायकः ॥
 गांधारांदोलनं यत्र कर्णाटः स निशि स्मृतः ॥ १२१ ॥
 मृदवः स्युर्गमनयः समौ संवादिवादिनौ ॥
 धैवतो वर्ज्यते यत्र कर्णाटो नायकी मतः ॥ १२२ ॥
 मध्यमोद्गाहसंयुक्तस्तारपङ्गांशको यदा ॥
 कर्णाटो विशिखैरत्र हुसेनीत्यभिधीयते ॥ १२३ ॥
 कर्णाटकस्यैव भेदः संपूर्णो मध्यमांशकः ॥
 मालकौशिकसंमिश्रः कौशीत्यभिमतो निशि ॥ १२४ ॥
 कोमला निगमास्तीव्रौ रिधावंशस्तुतारसः ॥
 पसंवादी मतोऽड्डुण आरोहे धगदुर्वलः ॥ १२५ ॥
 निगमा मृदवस्तीव्रौ रिधौ पांशः सहायसः ॥
 आरोहे धविहीनश्च सहानार्धनिशि प्रियः ॥ १२६ ॥
 कोमलाः स्युर्गमनयो वादिसंवादिनौ मसौ ॥
 तीव्रौ रिधावर्धरात्रे गीता वागीश्वरी बुधैः ॥ १२७ ॥

(११)

निगमाः कोमला यत्र समौ संवादिवादिनौ ॥
 नावरोहे धैवतोऽसौ बहारः स्याद्द्वसंतके ॥ १२८ ॥
 मृदुर्म इतरे तीव्रा वादिसंवादिनौ गनी ॥
 आरोहे रिधहीनोऽयं विहंगस्तु निशीथगः ॥ १२९ ॥
 तीव्रस्वरः षाडवश्च वादिसंवादिनौ गनी ॥
 मध्यमेन विहीनोऽसौ शंकरोऽपि निशीथगः ॥ १३० ॥
 मृदू गमौ धनी चैव समौ संवादिवादिनौ ॥
 परिहीनो मालकौशिर्निशीथात्परमौडुवः ॥ १३१ ॥
 रिपहीनः सर्वतीव्रो गांशः संवादिधैवतः ॥
 हिंदोल औडुवो नित्यं वसंते गीयते बुधैः ॥ १३२ ॥
 मृदू रिरितरे तीः ज्यैश्च द्विमध्यमः ॥
 षड्वादी पसंवादी त्तौ वसंतकः ॥ १३३ ॥
 मांशः कलिंगपरजललितैर्मिश्रितस्त्रिभिः ॥
 संपूर्णो भट्टिहारश्च तृतीयप्रहरे निशि ॥ १३४ ॥
 वसंतमेले भंखारः संपूर्णो मृदुलर्षभः ॥
 द्विमध्यमः पंचमांशस्तृतीयप्रहरे निशि ॥ १३५ ॥
 वसंतस्वरसंयुक्त आरोहे वर्जितर्षभः ॥
 पंचमः समसंवादश्चतुर्थप्रहरे निशि ॥ १३६ ॥
 मृदू रिधौ गनी तीव्रौ वादिसंवादिनौ सपौ ॥
 मध्यमद्वयसंयुक्तः परजोऽपररात्रगः ॥ १३७ ॥
 मृदू रिरितरे तीव्रा वादिसंवादिनौ धगौ ॥
 द्विमध्यमा पवर्ज्या च सोहन्यपररात्रगा ॥ १३८ ॥
 कोमला रिमधास्तीव्रौ गनी संवादिधैवतः ॥
 गांशो रात्रावंत्ययामे कलिंगो गीयते बुधैः ॥ १३९ ॥
 अवरोहे पंचमः स्याद्धैवतः कोमलो यदि ॥
 तदा ललितमेवामुं जगुर्ललितपंचमम् ॥ १४० ॥

(१२)

मृदू रिनिंधगास्तीव्रा मद्वयं पंचमो नहि ॥
 समसंवादिवादी च गीतांते ललितः शुभः ॥ १४१ ॥
 द्वाविंशत्युत्तरशतं रागाः संक्षेपतो मया ॥
 तीव्रकोमलवाद्यादिस्वरैरेवं प्रकीर्तिताः ॥ १४२ ॥
 अत्र प्रकटितै रागैर्नित्यं सप्रेमसुस्वरम् ॥
 गायेद्यः श्रीरामगुणान् स सर्वेप्सितमाप्नुयात् ॥ १४३ ॥

श्रीरामचंद्रार्पणमस्तु ॥

जाहिरात.

संगीतावर उपयोगी पुस्तकें.

- १ श्रीमल्लक्ष्यसंगीतम् (संस्कृतभाषेत)
- २ श्रीमद्रागकल्पद्रुमांकुरः („)
- ३ रागचंद्रिका („)
- ४ अष्टोत्तरशतताललक्षणम् („)
- ५ संगीतदर्पणम् (गुर्जरभाषेत)
- ६ संगीतरत्नाकर („)
- ७ स्वरमालिका („)
- ८ हिंदुस्थानी संगीत पद्धति (मराठींत)
- ९ हिंदुस्थानी संगीत पद्धति (गुर्जरभाषेत)
- १० रागचंद्रिकासार (हिंदीभाषेत)
- ११ संगीतसारामृतम् (रागविवेक) छापत आहे.
- १२ लक्षणगीतसंग्रह (भाग १ ते ३)
- १३ स्वरभेलकलानिधि. (मराठीभाषांतरासह)

अलिकडे आपले येथें संगीताची अभिरुचि फारच वाढत्या प्रमाणावर आहे, हें प्रसिद्धच आहे. अशा वेळीं आपल्या प्राचीन व अर्वाचीन संगीतावर उपयुक्त माहिती देतील, असे ग्रंथ छापून प्रसिद्ध झाल्यास त्यांपासून समाजांत संगीतज्ञानाची वृद्धि होऊन कदाचित् प्रचलित संगीताला योग्य वळणही लागण्याचा संभव आहे, असे समजून हे ग्रंथ प्रसिद्ध करण्यांत आले आहेत. हे ग्रंथ पैसा मिळविण्याच्या हेतूनें मुळींच छापविलेले नाहींत. अशा प्रयत्नाला उत्तेजन व आश्रय देणें आपल्या सुशिक्षित वर्गाकडे आहे, हें उघड आहे. किंबहुना, त्यांचे सेवेसाठींच ते प्रसिद्ध झाले आहेत, असेंही ह्मणतां येईल.

पुस्तकांसंबंधी पत्रव्यवहार खालील पत्त्यावर करावा—

पत्ता:—शंकर रामचंद्र रोंगे.

४ खऱ्याची चाल गायवाडी, मुंबई.

INDEX

THE FIRST PART

(1) The first part of the book is devoted to a general survey of the subject.

(2) The second part of the book is devoted to a detailed study of the subject.

(3) The third part of the book is devoted to a detailed study of the subject.

(4) The fourth part of the book is devoted to a detailed study of the subject.

(5) The fifth part of the book is devoted to a detailed study of the subject.

(6) The sixth part of the book is devoted to a detailed study of the subject.

(7) The seventh part of the book is devoted to a detailed study of the subject.

(8) The eighth part of the book is devoted to a detailed study of the subject.

(9) The ninth part of the book is devoted to a detailed study of the subject.

(10) The tenth part of the book is devoted to a detailed study of the subject.

(11) The eleventh part of the book is devoted to a detailed study of the subject.

(12) The twelfth part of the book is devoted to a detailed study of the subject.

(13) The thirteenth part of the book is devoted to a detailed study of the subject.

(14) The fourteenth part of the book is devoted to a detailed study of the subject.

(15) The fifteenth part of the book is devoted to a detailed study of the subject.

(16) The sixteenth part of the book is devoted to a detailed study of the subject.

(17) The seventeenth part of the book is devoted to a detailed study of the subject.

(18) The eighteenth part of the book is devoted to a detailed study of the subject.

(19) The nineteenth part of the book is devoted to a detailed study of the subject.

(20) The twentieth part of the book is devoted to a detailed study of the subject.

(21) The twenty-first part of the book is devoted to a detailed study of the subject.

(22) The twenty-second part of the book is devoted to a detailed study of the subject.

(23) The twenty-third part of the book is devoted to a detailed study of the subject.

(24) The twenty-fourth part of the book is devoted to a detailed study of the subject.

(25) The twenty-fifth part of the book is devoted to a detailed study of the subject.